

Ugdyti kuklumui (I)

Kuklumas saugo moters ir vyro intymumą, jų giliausią orumą taip, kad liktų atskleisti tinkamu metu ir deramu būdu.

2021-01-11

Kas yra kuklumas? Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad ši sąvoka reiškia drovumą, kuris mus stabdo nuo savo intymumo demonstravimo prieš kitus. Daugeliui kuklumas siejasi su spontaniška reakcija į nepadorius vaizdus ir turinį, daugelis taip pat ją painioja su apsimestiniu drovumu.

Vis dėlto, tai būtų per daug siauras suvokimas, mat iš esmės kuklumas neliečia tik blogų ar nepadorių dalykų. Be to, kuklumas tampa bevertis neatsižvelgus į tokias sąvokas, kaip orumas ar intymumas. Tuo tarpu kuklumas yra siejamas taip pat ir su gerais dalykais, pavyzdžiui, su natūraliu susivaldymu, kurio dėka nebėgiojame visiems rodydami gautą dovaną.

Kuklumas, suprantamas kaip elgesio būdas, turi didžiulę vertę, kadangi remiasi nuostata, kad ne viskas, kas su mumis yra susiję, tinkama rodyti viešai. Remiantis tokia kuklumo samprata galima pasiekti kuklumo dorybę, kuri įgalina priimti sprendimą: kada, kam ir koku būdu atskleisime tai, ką nešiojame viduje.

Intymumo vertė

Taigi, kuklumas turi didžiulę žmogišką vertę, nes saugo moters ir

vyro intymumą, jų giliausią orumą, tokiu būdu, kad liktų atskleisti tinkamu metu ir tinkamame kontekste, deramu lygiu ir tinkamu būdu. Kuklumo netekusiam žmogui kyla grėsmė būti blogai traktuojamam – geriausiu atveju pagarbos trūkumu. Kuklumas tarnauja siekiant tinkamos savivertės, kuri yra nepaprastai svarbus tvarkingos meilės sau aspektas. Popiežius Jonas Paulius II sakė, kad „šiuo kuklumu žmogiškoji būtybė kone „instinktyviai“ parodo poreikį patvirtinti ir priimti tą „aš“ atitinkamai jo tikrai vertei“ [1]. Kuklumo stoka leidžia suprasti, kad tai, kas yra intymu, nėra nei išskirtina, nei ypatingai brangu, todėl neturi būti saugoma artimiausiesiems.

Kuklumo grožis

Kuklumas (suvokiamas tiek kaip dorybė, tiek kaip drovumo jausmas)

gali būti įgyvendinamas daugybe būdų. Siauriausias apibūdinimas siejamas su savo kūno apsauga, tuo tarpu platesne prasme – su kitais privatumo aspektais, pavyzdžiui, jausmų demonstravimu.

Apibendrinant, galima sakyti, kad drovumas saugo asmenų ir jų meilės paslaptį [2].

Iš tiesų galima sakyti, kad kuklumas siekia to, kad kiti patvirtintų ir gerbtų tai, kas mums yra labiausiai asmeniška. Kalbant apie kūną, atkreipia dėmesį į tai, kas yra asmeniui būdingiausia ir charakteringiausia (veidas, rankos, žvilgsnis, gestai). Aprangos būdas skirtas perteikti tai, ką nešiojame viduje. Ir turėtų atspindėti mūsų pačių, kokie esame širdyje, paveikslą bei pagarbą, kurios tikimės iš kitų ir kurią kitiems norime pareikšti. Elegancija, geras skonis, tvarkingumas, higienos laikymasis – tai pirmosios kuklumo apraiškos, nes

per jas parodome kitiems pagarbą ir iškomunikuojame, jog laukiame pagarbos ir iš jų pačių. Todėl tad apleidus šią dorybę pasekmės dažnai būna ne tik kad netvarkinga išvaizda, bet ir asmens higienos nepaisymas. Opus Dei prelatas daug kartų mus ragino „rūpintis kuklumu ir jį ginti, įsitraukiant į kūrimą ir populiarinimą mados, kuri gerbia žmogaus orumą, o taip pat priešinasi primetimui mums to, kas devalvuoja tikrą grožį“ [3].

Panašiai yra ir kalbant apie dvasinį kuklumo aspektą. Ši dorybė tvarko mūsų vidinį pasaulį, atitinkamai asmens orumui ir jų vienybei [4]. Rūpinimasis tiek savo, tiek kitų privatumu reiškia, kad galime būti pažinti deramai atsižvelgiant į kiekvieną kontekstą. Taip santykiai tarp asmenų lieka „patalpinti“ jiems deramame žmogiškajame lygyje, o tikroji draugystė auga dėl atitinkamo bičiulystės lygio.

Todėl ugdant kuklume kertinis dalykas yra pabrėžti teigiamą šios dorybės reikšmę. „Kuklumą kaip žmogaus asmenybės pamatinę sudėtinę dalį, edukaciniais tikslais galima apibrėžti kaip kupiną budėjimo suvokimą, kuris saugo vyro ir moters orumą bei autentišką meilę“ [5]. Kai liks paaiškinta giliausia kuklumo – t. y. rūpesčio asmeniniu intymumu, idant atiduoti jį kažkam, kas deramu būdu jį įvertins – reikšmė, bus lengviau priimti ir įsisavinti jos praktines pasekmes. Taigi tikslas nėra privesti prie to, kad jaunuoliai taikytų tam tikrus elgesio standartus šioje srityje, bet kad įvertintų kuklumą ir traktuotų kaip kažką, kas yra jų asmeninio orumo pagrindas.

Tėvų pavyzdys ir šeimos atmosfera

Kaip visi žinome, geras pavyzdys yra esminis ugdymo proceso elementas. Jei tėvų ir kitų po vienu stogu

gyvenančių suaugusiųjų (pavyzdžiui, senelių) elgesys bus kuklus, vaikai prieis išvados, kad tokiu būdu pasireiškia tam tikrų šeimos narių orumas. Tėvai gali ir privalo demonstruoti savo jausmus vaikų akivaizdoje, tuo pačiu siekdami, kad tam tikri gestai rastų vietą tik intymioje aplinkoje. Šv. Josemaría taip atsiminė šeimyninių namų atmosferą: „**Nesielgė kvailai: tiesiog vienas kitą pabučiuodavo. Elkitės kukliai prie vaikų**“ [6]. Tai visai nereiškia, kad reikėtų slėpti jausmus po abejingumo ar šaltumo kauke, bet demonstruoti vaikams tai, kas iš tiesų yra padorus elgesys, tolimas nuo dirbtinumo ar manierų.

Gyvenimas kuklumu tuo nesibaigia. Bendras sugyvenimas šeimoje turi žengti koja kojon su pagarba asmens orumui. Elgesio arba aprangos netvarka, pavyzdžiui nešioti visą dieną chalata arba persirenginėti vaikų akivaizdoje, su laiku

sumenkina namuose gyvuojančius standartus. Vasaros laikas reikalauja ypatingo rūpesčio, kad klimatas, lengvi rūbai ar atostogų išvyka netaptų proga apsileisti. Apranga visada turi atitikti laiką ir vietą, bet visuomet išlikt padori. Toks elgesys kartais gali kelti prieštaravimų bendrai atmosferai, tačiau **„todėl jūsų formavimasis privalo būti toks, kad natūraliai nešiotumėtės savąją aplinką, šitaip duodami „savo toną“ visuomenei, kurioje gyvenate“ [7].**

Kadangi kuklumas yra taip glaudžiai susijęs su savo privatumo atidengimu, šios dorybės jaunuoliuose ugdytas turi liesti taip pat mąstymo, jausmų ir intencijų sritį. Todėl namuose taip pat reikia duoti savo ir kito asmens privatumo traktavimo deramą pavyzdį. Todėl verta turėti omenyje, kad šeimyniniai pokalbiai neturėtų liesti temų, kurias mums su pasitikėjimu

patikėjo kiti, o juo labiau paskalų. Toks elgesys ne tik yra nusikaltimas teisingumu, bet taip pat galėtų padėti vaikams suprasti, kad turi teisę brautis į kitų privatumą.

Lygiai taip pat tėvai turi kreipti dėmesį į tai, kas jų namus pasiekia per žiniasklaidą. Turima omenyje ne tik saugotis nepadoraus turinio, bet ir turėti omenyje, kad kai kurios TV laidos ar žurnalai gyvena iš to, kad parodo kitų žmonių privatų gyvenimą. Kartais tai yra daroma įkyriai, laužant visus profesionalios žurnalistikos standartus. Kartais patys minėtų santykių veikėjai ne tik kad elgiasi amoraliai, bet taip pat sąmoningai tai viešina, kad patenkintų tuščią ar net ligotą auditorijos smalsumą. Krikščionys tėvai turi dėti pastangas, kad šis „privatumo turgus“ nerastų kelio į jų namus. Taip pat turėtų paaiškinti, kad čia esmė yra **„noro būti savimi, vengti perdėto dėmesio,**

**teisingumo ir padorumo dėlei
neviešinti šeimos vargų,
džiaugsmų bei skausmų“ [8].** Tokio pobūdžio TV laidų duodamas pateisinimas – teisė į informaciją arba įsitraukusių asmenų sutikimas – yra ribojamas žmogaus asmens orumo. Yra neetiška naikinti šį orumą, net jei tai daro pats įsitraukęs į laidą asmuo.

Nuo ankstyvo amžiaus

Kuklumo jausmas žmoguje formuojasi kartu su asmeninio intymumo atradimu. Maži vaikai dažnai leidžiasi užvaldomi emocijų ir žaidimo metu sugeba net to nepastebėdami atmesti kuklumą. Todėl pirmaisiais vaiko gyvenimo metais dera susitelkti ties įpročių formavimu, kurie vėliau palengvins dorybių ugdymą. Pavyzdžiui, verta vaikus mokyti prausti ir rengtis atskirai nuo brolių ir seserų. Taip pat reikia juos pratinti, kad prieš

rengdamiesi uždarinėtų savo kambario duris bei kad rakintųsi vonioje.

Tai yra sveiko proto klausimai, galbūt šiais laikais kiek apleisti, bet jų tikslas yra vaikuose ugdyti įpročius, kurie ateityje palengvins įgyti tikrąsias dorybes. Todėl jei vaikas bėgioja po namus nepaisydamas padorumo ribų, tėvai neturėtų iš to daryti tragedijos. Bet ir neturėtų juoktis (bent jau vaiko akivaizdoje). Būtų geriausia vaikui duoti pastabą – mandagiai ir ramiai, bet taip aiškiai, kad vaikas žinotų, kad taip elgtis nedera. Kalbant apie ugdymą, kiekviena smulkmena yra svarbi, nors kartais kai kurie aspektai mums atrodo menkai svarbūs ar to meto vaikui nieko nereiškiantys.

Tuo pačiu vaikai turi mokytis pagarbos kitų žmonių privatumui. Nors gimsta egocentrikais, su laiku

atranda, kad jie nėra kitų žmonių gyvenimo centre, ir kad tuos žmones dera traktuoti su tokia pačia pagarba, su kokia norėtusi patiems būti traktuojamiems. Šį procesą galima palengvinti mokant mažų gestų, tokių kaip prieš įeinant į kambarį belsti į duris laukiant kol bus atsakyta, arba išeiti iš kambario kai to paprašo suaugusieji, norėdami vieni pasikalbėti. Taip pat verta tramdyti vaiką nuo slėptuvių ir kitų žmonių asmeninių daiktų tyrinėjimo. Taip vaikai išmoks vertinti kitų privatumą atrasdami savo asmeninį vidinį pasaulį.

Taip bus pakloti pamatai, kurių dėka su laiku mūsų vaikai išmoks gerbti kitus už tai, kad yra Dievo vaikai. Pasiuks „**tą tikrąjį kuklumą, kuris tausoja giliausias sielos kerteles žmogaus artumui su Dievu Tėvu, vaiko – bandančio būti krikščioniu iki galo – su Motina, kuri visada jį stipriai glaudžia glėbyje**“ [9].

[1] Žr. šv. Jonas Paulius II, Generalinė audiencija, 1979-12-19.

[2] *Katalikų Bažnyčios Katekizmas*, nr. 2522.

[3] Javier Echevarría, Šeimyninis susitikimas Kanarų salose, 2004-02-07.

[4] *Katalikų Bažnyčios Katekizmas*, nr. 2521.

[5] Katalikiškos edukacijos reikalų Kongregacija, 1983-11-01, nr. 90.

[6] šv. Josemaría, Šeimyninis susitikimas Buenos Airese, 1974-07-23.

[7] Šv. Josemaría, *Kelias*, nr. 376.

[8] Šv. Josemaría, *Kristus eina pro šalį*, nr. 69.

[9] Šv. Josemaría, straipsnis La Virgen del Pilar, publikuotas *Libro de Aragón*, 1976.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
lt-lt/article/ugdyti-kuklumui-i/](https://opusdei.org/lt-lt/article/ugdyti-kuklumui-i/)
(2026-03-19)